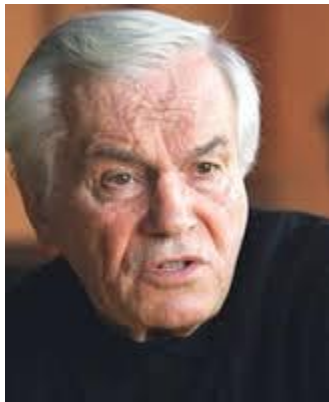

Veljko Rajković: P r i k a z

PROMOTER MONUMENTALNIH MINIJATURA*

Poznati sociolog kulture i univerzitetski profesor Ratko Božović, od objavljenih tridesetak knjiga, šest je posvetio aforističarima iz Srbije i iz Crne Gore. U njima je, pronikavši u suštinu, esejistički tumačio aforističarsko stvaralaštvo četrdeset i dvoje stvaralaca u ovoj najkraćoj književnoj formi. Osim što je analizirao njihovo stvaralaštvo, profesor Božović je objavio i izbor, po njemu, najreprezentativnijih aforizama.

U prvom dijelu ovog prikaza, ljubiteljima humora i satire predočiću dio autorovog slova o kolosalnom pregnuću kojem se posvetio, kao i osvrt poznatog satiričara iz Beograda Sava Martinovića, koji je, na sebi svojstven, a nadasve originalan način, izložio svoje viđenje o profesorovom nemjerljivom doprinosu popularizaciji aforizma, odnosno humora i satire u Srbiji i u Crnoj Gori. U drugom dijelu dajem pregled svih objavljenih knjiga iz ove svojevrsne edicije, uz navođenje: godine štampanja djela, imena i prezimena aforističara, godine rođenja, mjesta stanovanja; u trećem: nazive eseja o svakom od aforističara, sa izborom po pet reprezentativnih aforizama; u četvrtom je ekskluzivna najava profesora Božovića o skorom početku rada na prikazu stvaralaštva još sedmorice aforističara, čime će biti zaokruženo predstavljanje aforističarskog opusa odabranih pisaca sa nekada zajedničkog govornog područja.

I

Ratko Božović **VIRUS KRITIČKOG MIŠLJENJA**

Aforizam, kao kratka književna forma, nije u nas na velikoj ceni kod dela književne kritike. To je jedan od razloga što se najbritkija kritička reč našla na margini književnog života. Nepravedno i neopravdano. U stvari, aforizam „privlačni“, uslovno govoreći, tradicionaliste – kojima je bliska poslovice, koju je iznedrila narodna mudrost, i one znatiželjnike vremena sadašnjeg, čijem senzibilitetu ne odgovaraju rasplinute, epske i sofisticirane književne tvorevine.

U delu „Književnost i povijesni svijet“ Zdenko Škreb vezuje početke aforizma za usmenu književnost, za poslovice. On ističe da je poslovice, po pravilu, oblikovana u jednoj rečenici, što, svakako, nije slučaj sa aforizmom. Postoje i druge razlike između poslovice i aforizma. Već je zapaženo da poslovice uzmiče apstraktnom izražavanju, dok su apstraktna forma i apstraktno oblikovanje bitna odrednica i unutrašnje svojstvo aforizma.

Ivan Foht pravi izrazitu razliku između poslovice i aforizma. On je u sarajevskom književnom časopisu „Izraz“, 1962. godine, u veoma zapaženoj studiji „Unutrašnji mehanizam aforizma“, zapisao: „Cilj narodne poslovice je samo da nas nauči ili da dadne izraza akumuliranom hiljadugodišnjem iskustvu. No, ona nema nameru ni moć da nas ponese pravcem umjetničke transcedencije.“ Tako je to.

-----
*Aleksandar Baljak: *Aforizam je monumentalna minijatura.*

Ono što nije prisutno u poslovi, to je „umjetnički doživljaj“. Tu je temeljna razlika između poslovice i aforizma. Ipak, u mnogo čemu je aforizam sličan jeziku narodne mudrosti – poslovi. To se vidi i po tome kako je poslovicu u *Izabranim spisima* bliže odredio Jovan Hristić: „To je jezik sa jednom kratkom, odsečnom i jednostavnom melodijom; brz i kratak uspon, na kraju predah, i odmah zatim brz i kratak pad na drugom kraju. To je jezik koji, pre svega, mora da bude efikasan, što je još važnije, autoritativan: ono što je u njemu rečeno, konačni je zaključak dugih godina mudrovanja i ćutanja...“

Minimalne formalne pretpostavke u stvaranju aforizma čine da je rečima tesno, ali ne i mislima. To je, u stvari, plodan paradoks... Izražajne moći jezika mogu da prevare i zavedu, naročito ako govorni galimatijas prevlada kritički duh i misaonu lucidnost. „Oblik aforizma, to je neprimetna i opasna zamka za svakog od nas. Aforizam izgleda na prvi pogled lak i prijatan izraz, kojim najbolje i sa najmanje napora možemo da pokažemo naše životno iskustvo, koje nam uvek izgleda veliko i teško, i našu pamet, o kojoj imamo obično najlepše mišljenje. Ali, tu se i najviše i najčešće varamo. Aforizam je tanak led na koji nas navodi naša želja da jeftino i brzo pokažemo šta znamo i šta sve možemo i umemo. On je ogledalo u koje mi hvatamo ljude i svet oko sebe. A pri tom ne primećujemo da se u njemu ogledamo i pokazujemo i mi sami, sa svim našim pomislima i nakanama.“ Tako o aforizmu razmišlja Ivo Andrić u *Znakovima pored puta...*

Naši aforističari nastavljaju zmajevsko-domanovićevsku tradiciju. Više od toga, oni su naslednici znamenitog Stanislava Ježi Leca. Razmišljajući o Lecovom stvaralaštvu, Gabrijel Laub tvrdi da: „aforizmi, ne samo da čitaocima postavljaju zahteve, oni im se obraćaju agresivno i neodbranljivo, zbog svog izbrušenog vrha, iznenađujućih tokova misli, svoje duhovne ubojitosti.“ U spisu *Umetnost smeha* Laub beleži: „Od filozofske definicije aforizam se često razlikuje samo svojom umetničkom višesmislenošću.“ Nije u pitanju dvosmislenost, kao značenjska neodređenost, jer se uopšte ne radi o dvosmislenosti kao entropiji, nego o značenjskoj polivalentnosti. Lec je zapisao: „Kad mi se prebaci da sam dvosmislen, reč je upravo o tome da sam nedvosmislen.“

U kojim se društveno-istorijskim okolnostima najčešće pojavljuje aforističarski način mišljenja? Već je zapaženo da se to događa, gotovo po pravilu, prilikom smene epoha, na „prelomu epoha“, ali i onda kada neminovnost promena postane deo osećajnog i kritičkog duha, uvod u „budući preokret“, u neizbežni prevrat. To je dovoljno, ne samo za kritičku konfrontaciju sa vladajućim režimom, već i za „preocjenjivanje svih vrednosti.“

Zastupljeni aforističari nalaze tematsko uporište pretežno u našoj dramatičnoj stvarnosti i društvenoj krizi bez premca. Oni su, kao nepomirljiva kritička družina, pokazali da se u kratkom duhovitom i misaonom obrtu može dijagnostikovati svet okrenut naopačke. Naš udes je bilo teško pratiti kalamburom humora i prostodušnim smehom, najviše stoga što se brutalizacija života našla u blizini tragičnog, pa je bilo suženo polje ironijskog razobličavanja. Ipak, u ovim

aforizmima tražično iskustvo je preoblikovano u diskurs smešnog i komičnog. Predrasude, laži, manipulacije i mistifikacije postaju predmet žustre kritičke i ironične refleksije. Aforističari govore u svoje ime i u ime onih koji nisu u prilici da se javno usprotive nasilju i haosu.

Uz individualne razlike u veštini oblikovanja sažetog iskaza provokativnih saznanja i satiričnih iskošenosti, zastupljenim aforističarima zajednička je pobunjenička energija i antidogmatski čin kritičkog mišljenja. U traganju za istinom, oni ponajviše kazuju baš ono što se u neslobodnoj političkoj zajednici i filistarskoj kulturi prećutkuje. U ironijskom razobličavanju stvarnosti, u kojoj se istina zagubila, niko nije pošteđen. „Nije po svačijem ukusu da se istina kaže prijatno. Ali, neka niko ne misli da će od zablude postati istina, ako je kažemo neprijatno.“ Tako je razmišljao Fridrih Niče.

Aforističari o kojima je ovde reč uveliko pokazuju da se naš satirični aforizam pomerio sa društvene margine u središte društvenog i kulturnog života. I da je u stalnom usponu. Njihovo

obznanjivanje u javnosti vidim kao iskorak iz zatvorenog društva i kao virus kritičkog mišljenja. Trebalo bi ovakvo uverljivo prisustvo aforističarskog kritičkog nespokoja i budilničke energije, shvatiti kao prisustvo kiseonika u zagušljivim lavirintima sumorne i mrakovite zbilje.

Možda će aforizmi tematski najbliži ovdašnjim nemirnim vremenima doživeti aktivnu i aktuelnu recepciju, ali su svakako najvredniji oni koji poseduju univerzalno važenje i koji su smišljeni za dugo trajanje. Tako će i postići da satirični duh postane srce slobode i srce humora.

O BOŽOVIĆEVOM PREGNUĆU

Ratka Božovića kao da je *Božja ruka* poslala među aforističare. On ih je nazvao *duhovnim pokretom otpora* i *duhovnom gerilom*, koja u smutnom vremenu ustaje da iskoreni *sva zla ovoga sveta*, posebno udari na neograničenu moć ograničenog uma. Fascinira njegov nemerljiv doprinos uzdignuću duha: kreativno, afirmativno, jezgrovito, lucidno, suptilno, rečju i delom, predgovorom, pogovorom, esejom, knjigom – tumači književno stvaralaštvo autora i dela u oblasti humora i satire, osobito aforizma. On posebno tumači – afirmiše satirične, angažovane i misaone aforizme i otiskuje osobeni kreativni lik aforističara o kome piše, *slikajući* njegov *portret* do pune prepoznatljivosti.

Kad sam se *opismenio* i upoznao Ratka Božovića, palo mi je na um kako bi bilo dobro da se zaposlim u kakvoj *Udbi*, da me zaduže da ga pratim u stopu i beležim svaku reč koju izgovori. Bila bi to prava prilika da objavim knjigu aforizama, sentencija, misli, filozofskih fragmenata... Ratko je rođeni aforističar, koga je prst sudbine uputio ka sociologiji kulture, kulturi uopšte, filozofiji, politici... A *igra* je, pak, njegov zaštitni znak!

Jednom prilikom me je ovako uputio kako da dođem do njega: ‘Čim naiđeš na raskrnicu, kreni nazad i na pravom si putu!’ Nije se moglo desiti da zalutam.

A dok sam na jednom festivalu kazivao aforizme, na prstima je ušao profesor. Kad sam ga posle pitao je li stigao da čuje moj aforizam *Što tašta rodi, majka ne rađa*, odgovorio je, ne trepnuvši: „Jesam, moj Savo, ali kasno!”

Savo Martinović

II

SEDMORICA IZ STRADIJE (1998): Rade Jovanović - 1939, Užice; Ilija Marković - 1940, Novi Sad; Rastko Zakić 1942 - 2014, Beograd; Ratko Dangubić - 1945, Novi Sad; Aleksandar Baljak - 1954, Beograd; Slobodan Simić – 1963, Beograd; Aleksandar Čotrić – 1966, Beograd

SEDMORICA BEZ MASKE (1999): Savo Martinović – 1935, Beograd; Raša Papeš – 1947, Kragujevac; Milan Beštić – 1952, Beograd; Milivoje Radovanović – 1953, Svilajnac; Zoran T. Popović – 1957, Pančevo; Momčilo Mihajlović – 1961, Beograd; Iva Mažuranić 1952 - 2010, Kragujevac

SEDMO NEBO (2000): Dragan Šušić 1932 - 2009, Beograd; Srba Pavlović 1942, Beograd; Vitomir Teofilović - 1943, Beograd; Vuk Gligorijević 1946 – 2003, Beograd; Dejan Milojević - 1959, Beograd; Vladan Sokić 1963 – 2003, Vesna Denčić - 1963, Beograd

SEDMORO U LAVIRINTU (2007): Mitar Mitrović - 1933, Beograd; Bane Jovanović 1935 - 2014, Beograd; Zoran Rankić - 1935, Beograd; Pavle Kovačević - 1940, Beograd; Veselin Mišnić - 1953, Beograd; Višnja Kosović - 1958, Herceg Novi; Ninus Nestorović - 1965, Novi Sad

Objedinjeno izdanje ovih knjiga objavljeno je u knjizi **OD STRADIJE DO STRADIJE** (2007, knjige 1 – 2)

SEDMORICA PROTIV MENE (2010): Radomir Racković - 1943, Podgorica; Mijo Miranović Grof - 1943, Berane; Dragan Koprivica - 1953, Podgorica; Veljko Rajković - 1954, Podgorica; Vladislav Vlahović - 1963, Podgorica; Dejan Tofčević - 1971, Podgorica; Vladimir Mičković - 1968, Podgorica

NEOŠIŠANI (2014): Dejan Pataković - 1941, Beograd; Milovan Vitezović - 1944, Beograd; Radivoje Bojičić - 1949, Beograd; Milenko Pajović - 1953, Beograd; Milan J. Mihajlović - 1966, Beograd; Ranko Pivljanin - 1967, Beograd; Aleksandar Stojadinović - 1973, Beograd

III

SEDMORICA IZ STRADIJE (1998)

Satirični duh, Rade Jovanović

Vlada je otpočela obračun sa mafijom... rade završni račun; Mi znamo kako se čuva čelo... puca se u potiljak; I Srbi su počeli da eksperimentišu sa demokratijom. Međutim, još ne na ljudima; Najveći broj građana još se ne hrani iz kontejnera. Zasad, samo razgledaju; Najnoviji meteorološki izvještaj za Srbiju sutra: Vremena više nema!

Plemeniti bunt, Ilija Marković

Pravimo državu kakvu svet nije video. Ako uspemo – neće ni videti; Srbi sa dna kace trezne se raskolom; Prva Jugoslavija, druga Jugoslavija, treća Jugoslavija. Prodato!; Kakav loto i sportska prognoza! Jedan pogodak – svi dobitnici; Potvrda iz katastra: vaše zemlje više nema!

Zlo kao inspiracija, Rastko Zakić

Satira je veština da se biranim rečima nekome kaže da je govno; Tačno je da smo i mi ubijali. Ali, zar tačnost nije vrlina?; Kad god navučemo čizme, prođemo kao bosci po trnju; Narod treba uvek uzdizati! On na to pada; Da bismo dobili ono što nemamo, morali smo se odreći svega što smo imali.

Ironična otmenost, Ratko Dangubić

Ko stavi prst na čelo, digao je ruku na sebe; Ne može se kazati da su žrtve bile uzaludne. Živi već zavide mrtvima; Nemamo šta da izgubimo. To je naš najveći kapital; Niko nije savršen. Druga je stvar što ja o sebi imam pogrešno mišljenje; Jedino ako vođa stane iza nas, borićemo se do poslednjeg.

Neimar modernog aforizma, Aleksandar Baljak

Nema toga koga Staljin nije voleo, nigde ga nema! Taj kao da je u zemlju propao; Nas mogu samo malo da ubiju, jer u nama života skoro i da nema; Vladaru se mnogi uvlače pod kožu, a oni odvažniji i manje gadljivi, iskazuju mu i dublje poštovanje; Kad smo sabrali njihove žrtve i od toga oduzeli naše, računica je pokazala da smo poslovali bez gubitaka; Da knjiga nije spaljena, ceo tiraž bi planuo.

Strast pobune, Slobodan Simić

U novijoj istoriji nijedan narod nije izumro. To je veliki izazov za nas; Rođen sam u Srbiji. Od toga ću i da umrem; Komšiji nije crkla krava. Morali smo da je ubijemo; Ko kaže da ne znamo da plivamo? Buši čamac!; Umirate? A, imate li zakazano?

Snaga paradoksa, Aleksandar Čotrić

Ja da kažem nešto protiv njega? Pre bih se sam ubio; Ne postoji nijedan narod nad kojim smo mi počinili zločin; Sudi se i nevinima. Pred zakonom su svi jednaki; Daćemo mi vama demokratiju!; Svi Srbi su živeli u jednoj državi, sve dok vođa nije došao na tu ideju.

SEDMORICA BEZ MASKE (1999)

Podrugljivost, Savo Martinović

Sam čovek ne može da učini ništa, jer sve zavisi od jednog čoveka; Upravnik ludnice je duša od čoveka. Njegova vrata su svakome otvorena; Što tašta rodi – majka ne rađa; Najbolje bi bilo da je onako kako nije; Svega ima sve manje. Ništa je neuništivo.

Maske, Raša Papeš

Svako dupe dobilo je šansu. Obezglavljeni su prinuđeni da improvizuju; I bi potop, ali se to vešto krilo, da ne bi procurilo u javnost; Srbija ima opasne pejzaže. Čim vidik zapuca, mi odmah polehajmo; Planirali smo da izgubimo, a dobar plan je već pola uspeha; Posmatrači su se našli u unakrsnoj vatri. Tako se ovde zagreva publika.

Krajnosti, Milan Bešić

Ja sam jedan od mnogih, a to nije malo; Delimo postelju i trpezu. Dok ja spavam, ona jede; Posle sedme, popio sam šestu čašu. Posle šeste petu. I tako sve, dok se nisam otrezno; Bonaparta je uobrazio da je Napoleon. Ali, on je u tome uspeo; Stari režim je mrtav, ali je novom zaveštao organe.

Ironija, Milivoje Radovanović

Dezerteri su izbeglice sa fronta; Delovao sam preventivno. Bolje ja njega nego on mene; Ispostavilo se da smo uzalud ginuli, ali vredelo je pokušati; U srećnim vremenima ovde se umiralo sa pesmom na usnama; Posle svakog vođinog zaokreta, neko skrene pravo.

Igrokazi, Zoran T. Popović

Svi Srbi u jednoj državi. Koncentracija koja ubija; Svi smo dobro upamtili 1948. Te godine kukuruz je totalno podbacio; Glavni sudija nije primetio da je udaren, jer mu pomoćnik ništa nije signalizirao; Komšiji nikako da crkne krava. Ne znam zašto mi to radi; Žena nikako ne sme da sazna da je varam. Za mene je brak svetinja.

Humor, Momčilo Mihajlović

To su zveri! Iz bolnice su gađali školu i ubili nam snajperistu; Srušili smo pravoslavnu crkvu, ali Bog će nam oprostiti. Mislili smo da je katolička; Odustao sam od samoubistva. Ne dam da Srbin na Srbina digne ruku; Subotom i nedeljom ministar se odmara. To je njegov doprinos borbi protiv kriminala; Ako imate problem sa viškom kilograma, rukujte se sa predsednikom. Čega se on dotakne, osuši se.

Dosetka, Iva Mažuranić

Jedan drug je divno svirao na klaviru Šopena i Čajkovskog... to je inspirisalo borce da se uhvate u Kozaračko kolo; Nije reč o etničkom čišćenju, već o paničnom bežanju; Islednik iznenada iz fioke izvadi pendrek. Skakali smo iz teme u temu; Prodavnice su dobro snadbevene. Hleba ima, mleka ima, pa će građani maštati samo o zabranjenom voću; Topla braća koriste alternativne izvore energije.

SEDMO NEBO (2000)

Glosarijum propadanja, Dragan Šušić

Da smo se zaustavili kod prve pobede, dosad bi se od nje oporavili; Uplašio sam se kad su doktori rekli da mi nije ništa. Znam da su neki od toga umrli; Stanoje predložio Stanojki da bračne dužnosti obavljaju posle ponoći. Uživa u seksu po nižoj tarifi; Svaka sličnost sa nama je slučajna. Mi više ne ličimo na sebe; Jedan političar pričao doktoru o svojoj genijalnosti, a doktor mu objasnio da je sve to na nervnoj bazi.

Buntovnik, Srba Pavlović

Savest je vrlina pametnog čoveka, a porok glupaka; Ko se drži zlatne sredine, nastrada sa svake strane; Savremena medicina je uzdigla bolesnika do neba; Rušitelj je izvođač finalnih radova; I kad sam u sigurnim rukama, imam osećaj davljenja.

Sizifomanija, Vitomir Teofilović

Za ovo danas niko nije kriv. Svi su zaslužni; Savetnika sam najurio posle prvog saveta. On će mene da uči!; Trojanski konji jašu se iznutra; Kad zagusti, ljudi se prorede; Ceo svet lud, samo mi normalni. To nije normalno.

Gorolomnik, Vuk Gligorijević

Nisam više crven. Prešao sam u trulu višnju; Na početku beše časna reč. Na kraju – kratka izjava; Zbog opravdane sprečenosti lasta, jato kobaca činilo je proleće; Mucije Scevola je stavio ruku u vatru, jer nije imao petlju da stavi muda u procep; Živeo slobodarski Sing-Sing-Singidunum!!!

Blefiranje, Dejan Milojević

Ja kao satiričar mogu da serem do mile volje, a vlast, ako je demokratska, neka to proguta; Država, to sam ja! U tome je njena veličina; U iščekivanju vojnog poziva, vežbam kod kuće. Pucam sa prozora na prolaznike; Gladovanje je štrajk glađu u kućnim uslovima; Žena koja ima lepe noge, ne bi trebalo ništa drugo da radi u životu.

Zablude i lude, Vladan Sokić

Pucanjem u diktatora, dobija se rupa u zakonu; Tiraniji su odbrojani dani. Na redu su godine; Pena na ustima dođe kao šlag na torturu; Za sve koji su danas rođeni, vreme života biće naknadno objavljeno; Podignimo visoko zastave, da vidimo u kom pravcu vetar duva.

Nepomirljivost, Vesna Denčić

Deset božjih zapovesti sveli smo na razumnu meru; Kupila sam oružje. Sad sam jači pol; Decu nije lako prevariti. Zato nemaju pravo glasa; Mi smo epski narod. Stradamo u ciklusima; Ne može policija da hapsi ugledne građane samo za to što su kriminalci.

SEDMORO U LAVIRINTU (2007)

Protestna nota, Mitar Mitrović

Tata je iz prodavnice doneo konzerve za psa. Ali, deda je bio brži; Sačuvajte zdrav razum! Trebaće vam kad izlapite; Ćutim kad stariji pričaju. Volim da slušam kad neko laže; Lepo je biti biznismen. Ali je bolje dočekati duboku starost; Nastavnica je rekla da smo postali od majmuna, pa se moj tata na nju naljutio.

Sumrak, Bane Jovanović

Otkako smo navikli na zlo, dobro nam je; Gvožđe se kuje dok je vruće, a čovek – dok mu gori pod nogama; Satiričar je povlašćen. Može da ispije sopstveni otrov; Vidi izlaz, pa uđi!; Hamletovski monolog poziva na dijalog.

Homo ludens, Zoran Rankić

Ropstvu koje stiže, dok putuje – ime je sloboda!; Svaki Srbin je kriv, sve dok se ne dokaže da nije Srbin; Pošten istini teži, nitkov je podnosi; Raskošno viore naše dobro spakovane zastave; Niko ne vlada kraće od pobjednika.

Sinteza duha, Pavle Kovačević

Proganjajući napredne ljude, mi idemo za njima; Svi si digli ruke na nas. Kakva veličanstvena predaja!; Ubijajmo se međusobno, kako bismo imali više heroja; Kada se zastava izvadi iz torbe, onda se glava stavlja u torbu; Čovek se nalazi između Sunca i svoje senke.

Politički demoni, Veselin Mišnić

On je harizmatična ličnost. Pleni sve što stigne; Vladar samoubica radi za dobro svog naroda; Stavimo maske, da nas prepoznaju!; Njemu je lako. Snaga ga čuva od pameti; Pametan konjokradica prvo ukrade vešala.

Kritička vizija, Višnja Kosović

Gdje je politika učiteljica, počinje se od najstarijeg zanata; Poltronstvo je trgovanje čašću tamo gdje časti nema; Umjetnik i prosjak su veliki posvećenici: umjetnik opslužuje svoj stil, prosjak svoju prosjačku pozu; Praistorija je odustala, istorija još čeka bolja vremena; Uljuljkanom duhu kolijevka je i grobnica.

Smehovita igra, Ninus Nestorvić

Glasački listići se broje noću. Dok pošten svet spava; Kad sam pošao da kupim nove gaće, one stare su počele da mi se uvlače u dupe; Ja i žena nemamo ništa od oružja, ali za decu mora da se nađe; Policija ne flertuje sa kriminalcima. Ona je s njima u ozbiljnoj vezi; Sizife, Srbije!

SEDMORICA PROTIV MENE (2010)

Mentalno provjetranje, Radomir Racković

Tantal pripada mitologiji. Muke su stvarnost; Privilegije su počele na Golom otoku. Svaka soba imala je pogled na more; Srbi i Crnogorci su jedan narod. Najviše dva; Suzavac se upotrebljava na demonstracijama, a razmišlja se i o njegovoj upotrebi na sahranama; Mnogi od nepokretne imovine imaju samo roditelje.

Aforističarska grofovija, Mijo Miranović Grof

Masovne grobnice su sabrana djela mnogih vođa; Danas je na ratištima mirno. Niko se živ ne čuje; Vojnik se brani do posljednjeg metka, a djevojka do prvog; Prva žena mu je bila crna, druga – još crnija; On ima vatrenu ženu, a ona vatrogasno društvo.

Humor kao kritika, Dragan Koprivica

Političari se obično uspinju na zahtjevima, a padaju na prohtjevima; Vođa je pao na ispitu. Nije znao što je narod htio da kaže; Žena je predstava koja se u svakoj reprizi daje premijerno; Držao je vatrene govore, a onda zapalio preko granice; Banku je opljačkao skroman lopov, koji je želio da ostane anonimn.

Uvjerljivost razotkrivanja, Veljko Rajković

Pravi krivci se znaju. Zato su nepoznati; Kod nas su na visini zadatka samo oni koji se spuštaju ispod svakog nivoa; Crna Gora je podijeljena. Preovlađuju nemanjići, a vladaju imamovići; Sa velikima sarađujemo na principu reciprociteta. Koliko oni požele, toliko mi prežalimo; Vlada je popravila sliku o sebi. Pokvario se ton.

Žeđ za aforizmom, Vladislav Vlahović

Mrak je idealan za njegovanje svijetlih tradicija; U govornima smo do grla. Sad je važno da nam ne klecnu koljena; Kad sam krenuo da bježim, nijesam ni slutio da ću da postanem vođa puta; Čovjek je postao od majmuna lažnim predstavljanjem; Ja sam čobanin. To je sve u što sam uspio da ubijedim stoku.

U traganju za aforizmom, Vladimir Mičković

I zora ima mračnu prošlost; U našu zemlju posijano je sjeme zla. Rod je premašio sva očekivanja; On je govno – i to ga je spasilo. Inače, bio bi zgažen; Mnogo ćemo još toga progutati, dok svoje ne povratimo; Rodio se rasipnik. Prohodaće i nepokretna imovina.

Igra dosjetke, Dejan Tofčević

Dok sam bio mlađi, gutao sam knjige. Sada nemam što da jedem; Mafijaš je kupio još jednog sudiju. Trebaće mu kad postane ministar pravde; Branim se ćutanjem. Dok bijem, ne pričam!; Otomanska imperija, Austro-Ugarska carevina, Nemačka i Nato! U našoj grupi nema slabih protivnika; Kuburimo. Nemamo za oružje.

NEOŠIŠANI (2014)

Trajnost aktuelnog, Dejan Pataković

Lako je obrazovati Vladu, ali kako obrazovati ministre; Jednima je Srbija na srcu, a drugi je nose na duši; Narod još nije spreman na promene. I dalje bi da jede; Političari nisu cinkaroši. Ni svoju imovinu neće da prijave; U mnogim medijima rade medijokriteti.

Misaoni kristali, Milovan Vitezović

Srp i čekić su grafički prikaz njegove karijere. Lupao je i žeo uspehel!; Ispiranje mozga počinje punjenjem ušiju; Zašto inteligencija ćuti? Zato što joj govore šta treba da priča; Ljudi sa bolesnim ambicijama, za sve imaju dijagnozu; Po bontonu u levici je viljuška, ali desnica drži nož!

Majstorska radionica, Radivoje Bojičić

Ovde gde smo mi sada, ljudska noga nije kročila; Kod nas je put do čoveka tako jednostavan, da ni metak ne može da zaluta; Kosovo je Srbija. A i Trst je naš!; Kad vidim naše ministre, dođe mi da stavim vatu u uši; Nije važno što si Uroš Nejaki, ako ti je otac Dušan Silni.

Moćnik jezičke igre, Milenko Pajović

Kada se država mnogo meša, masa postane kašasta; Ne treba ciljati u metu, treba metati u cilj; Od kolenke pa do groba, najlepše je u kolenki; Eh, da mi je sadašnja pamet, ala bih bio glup; Inteligencija misli da je vlast u pogrešnim rukama. Vlast misli da je inteligencija u pravim rukama.

Opori melem za dušu, Milan J. Mihajlović

Naš narod je hrabar. Vode ga u bolje sutra, a on ni da jaukne; Lako je prepoznati skelet Srbina. Ima kost u grlu; Sveli su nas na razumnu meru. Sada nemamo ni tri čiste; Sneg je pokazao tragove. Čim otopli, krenućemo u poteru; Korak napred je za Srbe već avntura.

Dobitak gubitka, Ranko Pivljanin

Zasad smo goli i bosii, ali nam majka crnu vunu prede; Nisu za sve krive aveti prošlosti. Zasluge imaju i avetinje; Staćemo mafiji na put! Samo da ga asfaltira; Država, to sam ja! - reče u šali Srbija; Naše bulevarske štampe stide se i sokaci.

Slike gorkog humora, Aleksandar Stojadinović

Kupujmo domaće proizvode. Za bolje i nismo; Droga je pojeftinila, pa đacima ostane neki dinar i za užinu; Modernizacija naše železnice napreduje punom parom; Moj krug prijatelja sveo se na njen čarobni trougao; Čim se Srbin rodi, čitav život mu prođe kroz glavu.

IV

Ovih dana profesor Božović je najavio i rad na predstavljanju aforističarskog stvaralaštva sedmorice aforističara iz BiH, čime bi zaokružio ovu svojevrstu ediciju i time ljubiteljima najkraće književne forme podario još jedno kapitalno djelo. U planu je da knjiga bude štampana do početka Sajma knjiga u Beogradu – kraj oktobra 2015.

V

Ovaj tekst ne bi bio cjelovit kada, na kraju, kako u ime svih zastupljenih tako i u ime istinskih ljubitelja aforizma, ne bih napisao: HVALA profesore Božoviću!!!